

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. IV. Respondetur Objectionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

exercitum non tantum libertatis, sed eodem modo omnipotentiae Divinæ: nec videntur congruere communi opinioni, existimanti, totum concretum volentis, scientis &c. esse vitale: minimè autem per hos modos explicari potest decreatum DEI omnia nolentis; quia tunc etiam nollet hunc ipsum, vel hos ipsos modos: quo casu etiam nullatenus posset per eos compleri scientia media, ut patet consideranti. Antequam autem dicerem (ut aliqui videntur dicere) quod DEUS, quando nollet quidquam producere, tamen debeat producere modum aliquem, qui compleat ejus volitionem, adeoque, quod DEUS non possit esse per omnem æternitatem à parte pòst sine omni creatura: antequam, inquam, hoc dicere, mallem admittere, nescio, quo mysteria in DEO; quia videtur mihi nullo modo congruere hæc assertio SS. PP. aut communi Theologorum opinioni, de quo videatur Izquierdo *trat. 10. disp. 31. num. 68.* ubi ait, se existimare, esse de fide, quod DEUS potuerit per totam æternitatem nihil extra se producere.

Confirm. Si DEUS nihil crearet præter illum modum, deberet hic esse identificatus cum sua duratione, adeoque ab intrinseco æternus: item cum sua ubicatione, adeoque immobili: vel deberet dici, DEUM debere, plura, & plura entia modalia semper producere. 2. Hic modus non haberet subiectum, quod videtur esse contra essentiam modi: vel DEUS deberet etiam substantiam aliquam producere. Si etiam dicas, eum supernaturaliter conservari posse sine subiecto, tamen non esset, nec substantia, nec accidens, adeoque in genere entis incognito antiquis, prob. non esset substantia; quia hæc exigunt accidentia, quamvis iis possit supernaturaliter spoliari: hic autem modus omnia à se distincta excluderet: neque esset accidens; quia hoc saltem exigit naturaliter inesse subiecto substantiali: hic autem modus omnem substantiam excluderet.

Varia alia argumenta adducit Izquierdo *loc. cit.* Ulloa, & alii, quæ brevitatis causa omitto. Addo solum, quod adstruentes complementa extrinseca hinc inde magnas difficultates incurant circa varias Theologicas opiniones, & ut ait Izquierdo *trat. 10. disp. 31. quest. 4. num. 262.* quasi compeditibus præpediti incedant: unde, cum utrinque occurrant difficultates maxima, malim saltu uno eas transfilire, post quas planior dein via occurrit, quæque, saltem mihi, existimatur à SS. PP. magis indiget: & hinc mihi videtur nostra sententia præ opposita defendenda; quia aliqua defendi debet. Quid absolute verum sit, patebit, ut speramus, in cœlis.

ARTICULUS IV.

Respondeatur objectionibus.

§39. **O** B. 1. Evidens signum distinctionis realis est mutua separabilitas: sed inter essentiam Divinam, & volitionem liberam mundi, datur mutua separabilitas: ergo datur distinctio realis, Confirm. Separabilitas quoad locum, vel tem-

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

pus, est evidens signum distinctionis realis: ergo etiam separabilitas quoad existentiam, Resp. dist. maj. est signum distinctionis separabilitas essentialis, seu quoad essentiam, conc. maj. separabilitas tantum terminativa, seu quoad terminationem, aut denominationem, & quidem separabilitas tantum antecedens, non consequens, neg. mai. & dist. min. datur separabilitas essentialis, seu quoad essentiam, neg. min. tantum terminativa, seu quoad ad terminationem, vel denominationem, & quidem tantum antecedens, non consequens, conc. min. & neg. cons. Sensus distinctionis patet ex num. 522. Hoc argumentum, ut Gormaz, ait, est petitio principii; quia adversarii afflunt tanquam principium, quod aliquid tantum terminativè separabile non possit esse identificatum DEO, idque ulterius non probant.

Ad confirm. neg. cons. Quæ separantur quoad locum, vel tempus, sunt necessariò creaturæ; DEUS enim est necessariò æternus, & immensus: ergo separantur simpliciter quoad essentiam; neque enim in creatis admitti debet mysterium simile mysterio Trinitatis. Ubi tamen nota, nos non admittere, quod terminatio, & essentia Divina distinguuntur quoad existentiam, in hoc sensu, quasi darentur duæ illarum existentie separabiles; hoc enim est falsum: sed tantum, quod essentia sit necessariò identificata existentia, terminatio vero potuisse illi existentia non identificari, adeoque nullam habere existentiam. Dices: ergo juxta nos aliquid, quod de facto est DEUS, scilicet volitio mundi, potuisse non esse, & quod defacto non est, scilicet nolitio, potuisse esse DEUS: hoc est imperceptibile: ergo. Respondet iterum Gormaz, hoc argumentum esse petitionem principii: ego dist. 1. part. illati, potuisse non esse essentia, neg. tantum terminativè, conc. dist. etiam 2. part. antecedenter, conc. consequenter, neg. illatum. & dist. sic min. subsumpta, neg. cons.

540. Ob. 2. Mysterium SS. Trinitatis est longè aliud, quæ nos singimus mysterium libertatis Divinæ: ergo non est paritas ab uno ad alterum, prob. ant. In illo mysterio tantum verificatur, quod duo realiter distincta identificentur realiter in tertio: non vero, quod duo realiter distincta sint divisim identificabilia eidem tertio, ita, ut unum sit, & alterum non sit, seu non existat: ergo. Resp. dist. ant. est aliud materialiter, conc. ant. formaliter, neg. ant. & cons. ad prob. neg. cons. Utique non convenienter duo hæc mysteria quoad omnia, sed in eo, quod duo realiter identificata non convenient quoad omnia prædicata: e. g. in priori *Natura est communis, filiatio non est communis; natura non est producta, filiatio est producta.* in 2do *natura est necessaria: terminatio est contingens.*

Quod autem in mysterio priori omnia realiter identificata simul existant: in 2do autem etiam quidem realiter identificata simul existant, seu simul sint: non vero simul sint, quæ realiter antecedenter identificabilia fuerunt, ostendit quidem, esse hoc mysterium materialiter, sed non formaliter aliud; neque etiam difficultius; quia, ut recte Ulloa de DEO *disp. 1. num. 79.* in contradictriorum non datur magis, & minus: ergo si possunt in Divinis vinci prædicata priora, poterunt etiam

Q

po.

posteriora: nec videtur minùs difficulter perceptibilis mediata distinctio à se ipso, quām separabilitas à se ipso; quia tota difficultas etiam separabilitatis à se ipso oritur ex eo, quod idem non possit simul esse, & non esse: quod eodem modo apparenter opponitur mediata distinctioni: vide P. Rhem num. 39. Differentia autem materialis inter hæc mysteria ratio est, quod Relationes Divinæ non sint opposita quoad existentiam; sed potius essentialiter petant coexistere: at verò terminationes liberæ opponuntur quoad existentiam; quia DEUS non potest simul idem velle, & nolle: Ubi nota axioma illud: *In DEO omnia sunt communia*: hoc est, identificabilia, vel identificata: utique intelligendum esse de iis, quæ simul existunt: non verò de iis, quæ non existunt: quare nolitio, & volitio non debent posse invicem identificari.

541. Ob. 3. Non existere essentiam est non existere rem ipsam: ergo etiam existere essentiam, est existere rem ipsam: atqui essentia actuum contingentium omnium possibilium in DEO existit: ergo existunt omnes actus contingentes DEI possibles, adeoque etiam nolitio mundi: & quidem necessariò; quia ejus essentia necessariò existit: quod est falsum. Resp. retorquendo argumentum. Producit essentiam, est produci rem ipsam: ergo non produci essentiam, est non produci rem ipsam: ergo, cum essentia non producatur, neque productum filiatione. Resp. 2dō, dist. 1. conf. in creatis, conc. in Divinis, neg. conf. non enim omnia prædicata sunt communia. Ant. concedi potest; quia nulla deficit, aut producitur essentia, nisi sit creata, in qua non admittitur distinctio virtutis.

542. Ob. 4. Quod existit, ut potuisset non existere, producitur: sed sic existit libera volitio DEI: ergo. Confir. 1. Quod existit, ut potuisset non existere, imperfectè existit, & est imperfectio: ergo non potest identificari DEO. Confir. 2dō ex Pallavicino. Talis volitio posset à DEO contemni: ergo non est aliquid Divinum. Confir. 3. Talis terminatio haberet existere, sive esse, ex beneficio DEI: ergo esset creatura. Resp. dist. maj. Quod existit, ut potuisset non existere quoad essentiam. conc. maj. quoad terminativam tantum, neg. maj. & dist. sic min. neg. conf. Adde, quod omne, quod producitur tanquam creatura, vel ens ab alio, possit etiam consequenter iterum destrui, vel non existere, saltem de absoluta DEI potentia, quod non convenit huic terminatio.

Ad 1mam confir. redit eam distinctio; cum enim libera volitio DEI, supposito, quod existat, habeat identificatam essentiam, & existentiam Divinam infinitè perfectam, non potest imperfectè existere. Neque contingens, aut defectibilis tantum terminativa, & secundum quid, atque duntaxat antecedens, ut ait Gormaz num. 818. est imperfectio: sed aliquid requisitum necessarium ad conciliandam libertatem Divinam cum simplicitate. Neque est opposita perfectioni simpliciter infinita ex hoc ipso, quod cum ea si identificabilis. Sed neque esset in DEO major perfectio, si volitio non esset terminativa defectibilis; quia tunc ipse non esset liber.

Ad 2dam confir. dist. ant. posset contemni

quoad essentiam. neg. ant. quoad terminativam; subdist. antecedenter, aut quando non existeret. omitt. ant. consequenter, & quando existit. neg. ant. & dist. conf. non est aliquid Divinum antecedenter, & quando non existit. conc. conf. consequenter, vel quando existit. neg. conf. Responsionis explicatio habetur ex num. 522. & seq. Ad 3. confirm. dist. ant. habet ex beneficio DEI esse indistinctum ab essentia Divina. omitt. ant. distinctum. neg. ant. & conf. Haunoldus num. 360. ait, non terminationem accipere beneficium: sed per eam alius tribui beneficium, eamque se habere ut quo, non ut quod. Verbo: si per hos terminos non intelligitur aliud, quām esse in libera potestate DEI, ut potius detur terminatio volitionis, quām nolitionis, totum admittitur: si aliquid amplius, explicetur etiam clarius.

543. Ob. 5. Implicat, ut DEUS sit in differens ad esse DEUM, vel non esse DEUM: atqui hoc juxta nos contingeret: ergo. prob. min. Volitio Divina est DEUS: sed volitio Divina est indifferens, ut sit DEUS: ergo DEUS est indifferens, ut sit DEUS. Resp. retorq. arg. Implicat, ut DEUS sit distinctus ab essentia Divina: sed hoc contingeret juxta adversarios, utpote Catholicos: ergo. prob. mi. Filius est essentia Divina: sed Pater est distinctus à Filio: ergo Pater est distinctus ab essentia Divina: atqui Pater est DEUS: ergo DEUS est distinctus ab essentia Divina. Scilicet hic modus argumentandi non procedit in Divinis, ubi non semper identificata continent in omni prædicato. In forma conc. maj. neg. min. ad prob. dist. maj. volitio est DEUS, cum aliqua tamen distinctione virtuali ab essentia, vel cum discrepantia in aliquo prædicato. conc. maj. sine ista. neg. maj. & dist. min. est indifferens volitio essentialiter sumpta. neg. min. terminativa sumpta. subdist. antecedenter. conc. mi. consequenter. neg. mi. & conf. Nec dicas, pure Divinum esse pure necessarium; hoc enim ipsum est, quod negamus, addita tamen semper solita modificatione.

544. Ob. 6. Si possunt identificari essentia simpliciter necessaria, & actus contingens, possunt etiam identificari ens aeternum, & temporale: sed hac ratione volitiones Divinae non debent esse ab aeterno: ergo. Resp. retorq. arg. Si potest identificari Filius productus, & natura non producta: id quod est Pater, & Filius realter distinctus à Patre &c. potest etiam identificari ens temporale, & aeternum: quicunque adversarii dabunt disparitatem, serviet illa etiam nobis. In forma neg. maj. Ratio negandi imprimis est ipsa authoritas gravissima SS. PP. & Theologorum, afferentum, quod, quidquid in DEO est, aeternum sit, à qua recedere non licet: imò neque contra istam authoritatem admittenda sunt mysteria in DEO, aut distinctiones virtuales, vel discrepantiae in prædicatis. Cum ergo, quidquid in DEO est, habeat existentiam aeternam, nec sit ulla prorsus ratio dicendi, quod existentia aeterna non communiceat prædicatum aeternitatis cuilibet identificato, non est ulla ratio dicendi, quod non omnia sint aeterna: temporale autem aeternum esse non potest, adeoque nec aeterno identificari. Rursus, si temporale identificaretur DEO aeterno,

eterno,

æterno, deberet ipse prius existisse sine illo temporali, & postea per identitatem acquirere istud: hoc autem esset aperte mutari, quod DEO repugnat: ergo.

545. Dices: Juxta nos DEUS esset mutabilis: ergo, prob. ant. DEUS potuisset habere nolitionem mundi: sed tunc fuisset alius DEUS, adeoque mutatus: ergo, Conf. 1. Si DEUS in tempore iden-tificaret sibi aliquam nolitionem, mutaretur: ergo, si potuit ab æterno eam sibi identificare, potuit ab æterno mutari. Confir. 2d. Si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, esset alius, & mutaretur: ergo etiam mutaretur DEUS, si haberet nolitionem, quam modò non habet. Resp. Quomodo ergo adversarii ostendunt DEUM esse magis immutabilem, quam sit homo, ex quo capite eos impugnat Izquierdo? nam immutabilitas tandem stat juxta ipsos in hoc, quod detur DEUS, & verum semper sit, rem fuisse, vel esse: quæ immutabilitas datur ferme in quolibet homine. 2d. quomodo non mutatur juxta ipsos volitio DEI, quando objectum destruitur? Sed quidquid de hoc sit, neg. ant. ad prob. neg. min. Sicut non est alius DEUS Pater, & alius Filius, quamvis ille habeat Paternitatem, & iste Filiationem: ita non est alius DEUS nolens, & alius volens, quamvis sint diversæ terminations; quia scilicet manet eadem essentia Divina, antecedenter capax identificanti sibi terminationem, aut volitionis, aut nolitionis.

Ad 1mam confirm. conc. ant. ex dictis num. 544. neg. conf. & paritatem. Non mutatur illud, quod a parte rei semper eodem modo se habet: atqui DEUS semper à parte rei, in omni instanti imaginabili, eodem modo se habet, & solum in signo aliquo rationis potuisset alter, terminativè tantum, se habere, non transiendo ab uno statu ad alium, vel ab una terminazione ad aliam, aut à privatione unius ad habitum; sed unum statum præ alio immutabilitate affirmendo, unam terminationem præ alia pro tota æternitate sibi identificando. Ad 2dum confirmat. retorique arg. & quero, quare Pater, non procedens à Filio, non sit alius DEUS, quam Spiritus Sanctus ab eo procedens. Debet responderi; quia est in ipso eadem immutata essentia; at si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, mutaretur essentia DEI; quia hæc, ut ex fide habemus, modo tantum est capax identificanti sibi unam Personam procedentem, à solo Patre; in altero autem casu esset capax identificanti sibi duas. At vero essentia Divina est antecedenter capax sibi identificanti non tantum unam, sed duas terminations, non quidem simul, sed divisi; nam essentia Divina exigit posse, tum velle, tum nolle. In forma neg. conf. Hæc responsio suo modo etiam applicari potest ad 1mam confirmat; nam etiam essentia Divina non est capax identificanti sibi aliquid temporale.

546. Ob. 7. Ariani, ut probarent, Verbum Divinum, seu Filium DEI, esse creaturam, dicebant, eum contingenter, & liberè existere; at vero SS. PP. ut tuerentur, eum esse DEUM, & Patri consubstantiale, defendebant, eum necessariò existere: ergo SS. PP. admittebant, quod omne contingenter existens, non sit DEUS: sed volitio libera ita existit: ergo. Resp. cum Hau-noldo, Gormaz, & aliis dist. 1mam. part. ant.

dicebant, eum contingenter existere tantum quod terminationem aliquam. neg. etiam quod ad essentiam. conc. dist. etiam partem 2. ant. SS. PP. defendebant, eum necessariò existere quod ad essentiam. conc. quod omnia prædicta Filii quæ talis; subdist. inferendo id præcisè ex reali identitate cum DEO. neg. ex aliis rationibus. conc. ant. & neg. conf. at subsumptum dist. volitio libera contingenter existit quod ad essentiam. neg. secundum quid, quod terminationem, & tantum antecedenter. conc. & neg. ult. conf.

547. Ariani, ut refert D. Athanasius, ita discurrebant cum mulierculis. Habuistine filium, antequam pareres. Illis respondentibus, quod non; inferebant: ergo tu major natu es filio tuo: ergo etiam Pater Divinus major natu est Filio suo, seu Verbo. Quare, ut Filium Patre minorem facerent, voluerunt, eum nasci in tempore, & liberè, non aliter, ac generantur homines à suis parentibus. Econtra SS. PP. ut tuerentur Filium Patri æqualem, dicebant, esse generatum ab æterno, & necessariò, ac esse inseparabilem à Patre. Sic Toletanum XI. Nam si attendamus illud, quod Scriptura Sancta dicit de sapientia: splendor est lucis æternae: sicut splendor luci videmus inseparabiliter inherere, sic contitemur, Filium à Patre separari non posse. S. Augustinus contra Maximum Arianorum Episcopum l. 3. c. 14. paulò ante medium de Filio Divino ait: Non natus ex tempore, sed gignenti coæternus, sicut splendor ab igne genitus gignenti manifestatur æquevus: qua ratione PP. ostenderunt, Patrem Divinum non necessariò esse priorem tempore, quam Filium.

Tam Ariani, quam SS. PP. loquebantur maximè de Filio, concretivè sumpto, hoc est, de ipso, ut involvente essentiam; de quo utraque pars maximè erat solicita: illi, ut probarent, Filium habere essentiam, & substantiam aliam à Patre: isti, ut monstrarent, Filium esse Patri consubstantiale. Ariani volebant, Filium, concretivè sumptum, esse generatum in tempore; sic enim fuisset alterius essentia; quia nihil temporale potest identificari essentia Divina ex num. 544. SS. PP. maximè contendebant, ut Filium tuerentur æternum, & ab æterno genitum, & hoc maximè probant textus allati ab Aldrete disp. 9. de voluntate DEI sect. 3. quod minimè negamus.

548. Quod si quæstio instituatur de ipsa Personalitate Filii ut distincta ab essentia, etiam concedo, assertam esse à Patribus necessariam, & indefectibilem: at nego, hoc eos intulisse præcisè ex eo, quod ipsa sit realiter identificata cum essentia Divina: sed intulerunt tum ex hac identitate, tum ex aliis rationibus, saltem implicitè, aut tacite subintellexi, scilicet illis, quibus in tractatu de Trinitate probatur, Filium à Patre non liberè, sed naturaliter, adeoque indefectibiliter genitum. e. g. ex eo, quod Filius sit sapientia, & virtus Patris, & Pater non potuerit esse sine sapientia, ac virtute, probant SS. PP. (quos tacito nomine refert, & sequitur S. Augustinus de Trinitate l. 6. c. 1.) quod non potuerit esse sine Filiō &c. de quibus rationibus vide Ruiz de Trinitate disp. 92. per totam.

Rursus Patres saltem subintellexerunt, Personalitatem Filii non esse exercitum liberum vo-

luntatis Divinæ, neque supponere exercitium libertatis creatæ, aut Divinæ, ut supponunt aëlius contingentes intellectus Divini: aliunde autem esse realiter identificatam essentiæ, nec esse ullam necessitatim admittendi in ea Personalitate novum mysterium defectibilitatis, etiam tantum terminativæ, & secundum quid, ac etiam duntaxat antecedentis. Tandem necessitas Personalitatis Divinæ, si non habereur ex ratione, sufficientissimè haberetur ex traditione, quæ est aliqua species revelationis Divinæ: & ex hac potuerunt Patres asserere, Personalitatem Filii necessariam esse: quæ tamen traditio, vel revelatio non habetur circa terminaciones contingentes, de quibus loquimur. Imò, an terminatio liberæ voluntatis DEI, talis vel talis sit, Patres formaliter non examinârunt, nec declarârunt: quamvis ita de libertate Divina passim loquantur, ut putemus, eos potius nostram, quam adversam tententiam amplexuros fuisse, si quam amplexi fuissent.

549. Dices. i. SS. PP. contra Arianos ita argumentabantur: Filius est DEUS: ergo necessariò existit: ergo non potuit non esse: ergo non potuit liberè produci: sed hæc argumentatio juxta nos esset nulla: ergo. Respondeo. Arriaga quidem ait, SS. PP. ita argumentatos fuisse, sed non probat: nec etiam textus adducti ab Aldrete citato num. 547. id probant: & SS. Patres potius volebant probare, quod Filius sit DEUS, quam ex hoc alia prædicata inferre; nam, si Ariani admississent, Filius esse DEUM, de aliis difficultas non fuisse. Unde Filius esse necessariò genitum, fuit responsio data à SS. PP. ad argumenta Arianorum; cum enim isti vellent probare, eum esse Patre minorem quoad ætatem, eoque quod voluntariè, seu liberè genitus sit, sicut productæ sunt creaturæ in tempore, SS. PP. respondebant, Filius esse necessariò genitum, sicut nascitur Splendor ex luce, vel etiam lux ex sole, adeoque non debere esse ætatem minorem.

Dein, si etiam ita argumentati fuisse, maximè volebant inferre, quod existentia ipsius sit necessaria, & indefectibilis, adeoque eadem cum substantia, vel essentia Patris, quod negabant Ariani: nos vero facile admittimus; nam etiam essentia voluntatis liberæ est necessaria, ut sepe jam dictum est. Nec dicas, PP. supposuisse, quod nulla terminatio, vel prædicatum possit identificari essentiæ Divinæ, quod non sit æternum, ac necessarium; nam quod nihil non æternum, possit DEO identificari, hoc quidem facile concedimus: quod nihil non absolute, & antecedenter etiam necessarium possit DEO identificari, negamus, Patres supposuerunt: sed ad summum supposuerunt, quod nihil, quod sit Filiatio, & non sit absolute necessarium, possit DEO identificari. Cur autem potius Filiatio, quam aliud prædicatum, debeat necessaria esse, desumendum est, ut dictum n. 548. ex aliis rationibus, & vel maximè ex traditione, vel revelacione. In forma om. prim. enthym. dist. mi. subsumpt. argumentatio est nulla, si sumatur in sensu legitimo neg. min. in alio sensu. omitt. min. & neg. cons. Scilicet debent subintelligi illa, quæ diximus, & argumentatio erit optima. Quod autem SS. PP. eas rationes non expresserint, ideo factum; quia non erat opus; nec enim erat de-

his controversia, & si Ariani admississent, Filium Patre esse consubstantiale, non fuissent difficultates in admittendo, Filium à Patre esse inseparabilem; cum mysterium libertatis Divinæ non facile transtulissent ad Filiationem. Imò de hoc forte Ariani non cogitârunt, qui de essentiæ Filii maximè cum SS. Patribus contendebant.

Dices 2. Ariani docuerunt, Verbum esse Filium voluntatis DEI, seu esse liberè productum: SS. Patres hoc negârunt: ergo nihil liberè productum potest DEO esse intrinsecum: atqui terminatio contingens esset liberè producta, & intrinsecum DEO: ergo. Resp. conc. imo. enthymem. neg. min. subsumpt. quia terminatio non est producta; alias foret nova Persona, distincta à producente: sed tantum est identificata. Dein jam responsum à n. 546. ad id, quod objectum de Filiatione, seu Verbo liberè productu. Ut tamen pateat, quid Ariani voluerint dicere per hoc, quod Verbum sit Filius voluntatis, adscribo verba S. Hilarii Pictaviens. libro contra Constantium jam vitâ fundum circa med. editionis Parisiensis a. 1685. folio 293. ubi de Conciliabulo Seleucensi, & de vocibus *Homousios* & *Homios* scribens, refert responsum cuiusdam Ariani ad suam questionem: Ego, ait, quendam eorum, qui forte ad me pertendantum accesserat, quasi ignorans rerum gestarum percontatus sum, quid sibi vellet istud, ut, qui unam substantiam Filii esse cum Patre damnassent, vel esse similis substantie degassent, dissimilitudinem damnarent. Tunc mihi ait, Christum DEO similem non esse, sed similem Patri esse. Rursus hoc obscurius mihi videbatur. De quo cum iterum interrogarem, tunc hæc ita locutus est. Dico, eum dissimilem DEO esse, similem Patri posse intelligi; quia Pater voluissest creaturam sibi simili modo creare, que similia sibi vellet, & idcirco similem Patri esse; quia voluntatis est potius Filius quam Divinitatis; dissimilem autem DEO esse; quia neque DEUS esset, neque ex DEO, id est, de substantia DEI natus esset. Hac audiens bebi, neque credidi, donec publicè ex consensu omnium eorum prophanissime hujus similitudinis ratio prædicaretur. Ex quo patet, Ariani per Filium voluntatis non intellexisse, nisi creaturam voluntati Divinæ conformia volentem producram: qualem esse Christum negâsse Patres nemō dubitat.

550. Ob. 8. Volatio DEI necessaria, est simpliciter infinita in volendo: ergo sine alia terminacione etiam vult contingentia. Confir. Juxta nos DEUS posset crescere quoad velle: hoc non potest dici: ergo. Resp. dist. ant. est infinita in volendo intra suam lineam. conc. ant. extra illam. neg. ant. & neg. cons. Simile quid respondeamus de scientia Divina num. 299. Ad conf. neg. maj. Crescere significat additionem successivam, quæ in DEO non datur. Si autem per crescere tantum intelligas habere ab æterno plura decreta, in primis minus propriè loqueris: dein in nostro systemate tantum est unum realiter, & virtualiter decretum, quo DEUS potuit plura, vel pauciora pro libitu decernere, in quo nihil est absurdum. Si etiam supponas decreta virtualiter distincta, juxta Autores ea admittentes non est absurdum, admittere, quod DEUS possit habere pro libitu plura, vel pauciora talia decreta.

551. Ob. 9. Si terminatio contingens voluntatis esset realiter identificata DEO, deberet habere omnes perfectiones simpliciter simplices, vel absolutas: atqui ita non potest habere: ergo, prob. mi. Inter perfectiones simpliciter simplices, & absolutas etiam est esse absolute necessaria: item posse identificari voluntatis actu existenti: atqui has perfectiones non potest habere terminatio contingens voluntatis, ut patet: ergo. Rep. rerorq. arg. Inter perfectiones absolutas etiam est esse communicabile tribus, esse identificabile cum Filio: sed has non potest habere Paternitas: ergo. In forma dist. maj. terminatio deberet eas perfectiones habere identicè, substantiè, & neutraliter, conc. maj. deberet habere denominativè, vel adjectivè, neg. maj. & dist. sic mi. neg. conf. ad prob. dist. iterum mi. ut prius, & neg. conf.

Prædicta, quæ competit naturæ, ut virtualiter, vel certè, ut quidam volunt, speciali modo formaliter, distinctæ à Personalitatibus, vel terminationibus contingentibus, non debent haberi à Personalitatibus, vel terminationibus denominativè, vel adjectivè, seu ita, ut illa prædicta possint eas terminations, vel Personalitates, immediate denominare, vel tanquam adjectiva istis attribui; neque enim verum est: *Paternitas est communicabilis tribus: est identificabilis Filio;* & pariter neque verum est: *Volitio mundi est absolute necessaria: est identificabilis nolitioni ejusdem mundi.* Sed ea prædicta debent tantum haberi ita, ut per modum substantivi possint prædicari: & sic verum est: *Paternitas est communicabilis cum tribus: Volitio est absolute necessitas existendi: item Volitio est antecedens identificabilitas cum nolitione: scilicet est essentia Divina, quæ est communicabilis tribus, absolute necessaria, & identificabilis antecedenter nolitioni.* Hac responso supponit distinctionem virtualem inter prædicta necessaria, & contingentia, quam dati infra probabimus *disp. 5. de Trinitate.* Qui eam distinctionem negant, distinguunt maj. deberet habere eas perfectiones ipsa terminatio formaliter accepta, neg. realiter accepta, conc. Sed hanc responsonem non sufficere, infra ostendemus.

552. Ob. 10. Vel terminatio contingens, ut distincta ab essentia, est perfectio, vel non est perfectio: neutrum potest dici: ergo, prob. min. Si est perfectio, tunc tam terminatio voluntatis, quam terminatio nolitionis erit perfectio: sed utramque DEUS habere non potest: ergo datur in DEO privatio a ieijs perfectiis, e. g. nolitionis, quod dici non potest; cum DEUS debeat esse summè perfectus. Si autem non est perfectio, tunc erit imperfectio, quæ DEO repugnat: dein videtur ex se absurdum dicere, quod id, quod est realiter DEO identificatum, non sit perfectio. Resp. conc. maj. neg. mi. ad prob. aliqui admittunt, illam terminationem, ut distinctam ab essentia, esse perfectionem: alii negant, prout scilicet sentiunt de Paternitate, ac Filiatione, & Spiratione passiva in Divinis, quas aliqui volunt esse perfectiones, etiam prout sunt distinctæ ab essentia: alii negant, esse perfectiones, prout sunt distinctæ: sed ajunt, esse quidem perfectas, vel habere perfectionem, sed tantum illam, quæ est essentia, sicut sunt

existentes per unam existentiam, non autem habent plures existentias, de qua re videatur *Missa de essentia, & attributis DEI disp. 3. seq.* 4. & *Ulloa de DEO disp. 2. cap. 6. & seq.* Cum his, & aliis inferius *disp. 5. de Trinitate* dicam & ego, non esse perfectiones virtualiter distinctas ab essentia; neque tamen propterea sunt imperfectiones; sed ad summum erunt prædicta neutra. Hac ratione facile ostenditur, in DEO nunquam dari privationem perfectionis. Sed de hoc plura suo loco.

553. Qui admittunt has terminations, etiam ut virtualiter distinctas, esse perfectiones, ad primam part. illius probat. minoris omittunt maj. & conc. mi. negant autem conf. quæ non est legitima; quia tamen non datur in DEO privatio alicuius perfectionis, ut ait Gormaz; hac enim est carentia in subjecto capaci: DEUS autem non caret unquam illa perfectione, cuius est capax; nam in signo priori, seu indifferente, non est capax nolitionis; alias non esset indifferens, sed jam determinatus: neque in signo posteriori DEUS est capax nolitionis; quia tunc habet jam volitionem, quæ essentialiter excludit nolitionem: neque etiam deinceps est ejus capax ob suam immutabilitatem.

Si dicas, saltem admittendam in DEO carentiam alicuius perfectionis. Respondent isti autores, non esse absurdum, admittere carentiam perfectionis alicuius, cuius capax non est. Sie datur in DEO carentia omnium perfectionum mixtarum. Si urgeas, non debere admittiri in DEO carentiam perfectionis simpliciter simplicis. Respondent, terminacionem illam, ut distinctam, non esse perfectionem simpliciter simplicem (de qua re num. 12. & seq.) quia melior non est, quam omnis alia cum ipsa non identificabilis; nam, si etiam nolitio perfectio est, ut argumentum supponit, cum ea volitio neque in tertio identificari potest. Si dicas: neque admittendam in DEO carentiam perfectionis simpliciter talis. Resp. dist. ill. si ei determinate debeat, vel non aliunde compensetur. conc. securus, neg. illatum. perfectio autem nolitionis compensatur per volitionem. Sic etiam loquuntur de Patre, & Filio, quorum prior non habet filiationem, posterior non habet paternitatem, quin sint imperfecti, aut careant perfectione debita. Si autem ultraius objiceretur, DEUM saltem caritatum aliqua perfectione non compensata per aequivalentem, si haberet puram omissionem liberam, fors responderebunt cum *Arraga disp. 27. de DEO num. 81. & disp. 29. num. 23.* (eius rationem obiter adduximus n. 535.) non esse possibilem puram omissionem liberam in DEO.

ARTICULUS V.

An Decreta DEI distinguantur inter se virtualiter.

554. **Q**uestio est, an inter varia decreta DEI, e. g. collativum auxiliū, prædefinitivum, permisivum, reprobativum, prædestinativum &c. detur distinctio plus quam formalis, seu rationis rationata, ita, ut vere contradictoria de ipsis verifi-